

LR: dom 1999-05-05, mål nr Ö 9005-98 (ref)

D 25/98

Revisorsnämnden (RN) har under hösten 1997 uppmärksammat en platsannons som registrerade revisionsbolaget D AB låtit införa i dagspressen bl.a. i Svenska Dagbladet den 14 september 1997. Annonseringen är rubricerad "För klients räkning söker vi en economichef".

D AB som beretts tillfälle att yttra sig har anfört bl.a. följande. "Anledningen till annonsutformningen är att klienten – en större välkänd stiftelse där D är revisorer – av olika skäl inte velat skylta med sitt namn. D har därför som en ren serviceåtgärd platsannonserat i eget namn för klientens räkning." Beträffande sin medverkan i rekryteringen har revisionsbolaget upplyst följande. "Rekryteringskonsulten NN, anställd vid vår personalavdelning, har – efter att ha erhållit en kravprofil från klienten – utformat ett annonsförslag och ombesörjt att annonsen införts i SvD. Avsikten är att NN ska ta emot och bekräfta ansökningar samt sammanställa en kortfattad meritsammanställning på samtliga sökande vilken sedan tillställs klienten. Ansvar för genomförandet av rekryteringen ligger hos klienten och D kommer inte att ha något att göra med klientens val av economichef." (*Rekryteringskonsultens namn har av RN ersatts med NN.*)

RN gör följande bedömning.

Kommerskollegium (KK) har på sin tid uttalat beträffande biträde vid rekrytering att en revisor vid enstaka tillfällen som en serviceåtgärd kan annonsera i eget namn för en klients räkning. I sådant fall skall det enligt KK av annonsen framgå att revisorns medverkan är begränsad till kontaktförmedling och/eller uppgiftslämnande, d.v.s. i praktiken en "brevlådefunktion".

I förevarande fall har D AB i eget namn för en revisionsklients räkning annonserat efter en economichef. Tillhandahållande av en sådan tjänst utgör inte revisionsverksamhet. Av 15 § första stycket lagen (1995:528) om revisorer (revisorslagen) följer därmed att tjänsten får tillhandahållas endast om den inte kan rubba förtroendet till revisorns eller revisionsbolagets opartiskhet eller självständighet. RN bedömer att medverkan i rekrytering av en economichef till en revisionsklient inte är förenligt med detta krav. Ett revisionsbolag kan således inte åta sig ett sådant uppdrag. Eftersom det av annonsen inte framgår att revisionsbolagets medverkan är begränsad till kontaktförmedling och uppgiftslämnande strider den även mot KK:s tidigare uttalande.

Sammanfattningsvis är omständigheterna sådana att RN finner det motiverat att med stöd av 22 § andra stycket jämförd med 24 § första stycket revisorslagen meddela D AB erinran.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Stig von Bahr, Siv Björs, Jan-Erik Moreau, Eva-Britt Nordhall, Per Thorell och Gunnar Widhagen. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell, avdelningsdirektören Carina Bergman Marcus samt byrådirektören Gunilla Claesson, föredragande.

Dom 1999-05-05 i mål nr Ö 9005-98

Revisorsnämnden beslutade den 16 juni 1998 att meddela registrerade revisionsbolaget A AB (bolaget) erinran.

Bolaget har överklagat Revisorsnämndens beslut och yrkat att någon erinran inte skall meddelas. Till stöd för sin talan har bolaget anfört följande. Revisorer och revisionsbolag måste få lämna råd till revisionsklienter om det inte kan påvisas skadliga effekter på förtroende och kvalitet som är så väsentliga att de försvarar en inskränkning i näringsfriheten. I förevarande fall har någon sådan effekt inte kunnat påvisas. Bolagets medverkan har – alldeles oavsett vad som framgått av annonsen – varit begränsad till kontaktförmedling, och uppgiftslämnande. Bolagets medverkan utgör ett typfall på en situation där ett revisionsbolag på ett praktiskt och billigt sätt kan hjälpa en uppdragsgivare i dess utveckling. Revisorsnämndens beslut utgör en oförsvarbar inskränkning i bolagets näringsfrihet. Denna inskränkning är till förfång inte bara för bolaget utan även för bolagets revisionsklienter.

Revisorsnämnden har i yttrande anfört följande. Ett grundläggande krav för att en revisor skall kunna fullgöra sina yrkesplikter i enlighet med lag och god sed är att revisorn är oberoende i förhållande till sina revisionsklienter. Detta gäller naturligtvis även i fall då upprätthållandet av oberoendet kan uppfattas som en inskränkning av näringsfriheten för revisorn eller revisionsbolaget. När en revisor eller ett revisionsbolag tar på sig andra uppgifter för klienten än de lagstadgade får dessa uppgifter inte vara sådana att de kan rubba förtroendet för revisorn eller revisionsbolaget eller medföra att han inför tredje man inte framstår som en oberoende person. Revisorsnämnden anser att vissa tjänster typiskt sett är oförenliga med ett revisionsuppdrag, såsom att ta aktiv del i klientens förvaltning eller beslutsfattande eller att utföra tjänster som direkt påverkar företagsledningen i klientföretaget, t.ex. rekrytera chefer.

Bolaget har vid den fortsatta skriftväxlingen anfört följande. I det nu aktuella fallet har det inte varit fråga om att bolaget skulle ha tagit aktiv del i klientens förvaltning eller beslutsfattande eller utfört en tjänst som direkt påverkat klientföretagets företagsledning. Bolagets medverkan vid rekryteringen av en befattningshavare hos klienten har bestått i att annonsera efter och intervjua kandidater samt framställa en lista över lämpliga kandidater. Beslutet vem som skulle anställas som ekonomichef har fattats av klientföretaget. Bolaget ifrågasätter om denna medverkan har varit ägnad att rubba förtroendet för dess oberoende som revisionsbolag i företaget i fråga. Enligt bolagets mening måste uttrycket "särskild omständighet som kan rubba förtroendet till revisorers och revisionsbolags opartiskhet eller självständighet" i rättstillämpningen på något sätt kvalificeras eller kompletteras med en intresseavvägning. Vad som innefattas i begreppen "revisionsverksamhet" och "god revisorssed" är vidare inte givet en gång för alltid. Begreppen är dynamiska och dess innehåll utvecklas över tiden. Medverkan i rekrytering av befattningshavare till en klient kan därför idag rymmas inom begreppet "revisionsverksamhet" i vid mening och "god revisorssed" kan i sammanhanget innebära att medverkan omges av vissa begränsningar för att tillförsäkra revisorns eller revisionsbolagets oberoende. När det gäller sådana begränsningar vill bolaget framhålla att Fédération des Experts Comptables Européens (FEE) nyligen i ett dokument fastställt gemensamma principer till vägledning för den europeiska revisorskåren, innefattande också de svenska revisorer som är ledamöter i Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR), såvitt avser oberoende och objektivitet vid lagstadgad revision. Av avsnitt 3.5 i detta dokument framgår att bolagets medverkan i det nu aktuella fallet uppfyllt de krav på oberoende och objektivitet som FEE menar skall gälla vid revisors/revisionsbolags rekrytering av ledande befattningshavare för klient. Bolaget måste, för att inte diskrimineras i konkurrenshänseende, ges rätt att åta sig olika uppdrag med anknytning till revisionsverksamheten på samma sätt som sina europeiska kollegor.

Revisorsnämnden har i yttrande anfört följande. Det bör noteras att det av bolaget åberopade dokumentet inte utgör gällande EG-rätt utan endast är ett förslag till gemensamma principer av intresseorganisationen FEE.

Länsrätten har avslagit överklagandet. Som skäl har anförts bl.a. följande.

Enligt 15 § första stycket revisorslagen får revisorer och revisionsbolag inte utöva annan verksamhet än revisionsverksamhet om utövandet kan rubba förtroendet till deras opartiskhet eller självständighet.

Av 22 § andra stycket revisorslagen framgår att Revisorsnämnden får meddela revisor varning, eller om det är tillräckligt, erinran, om revisorn på annat sätt än som anses i 22 § första stycket åsidosätter sina skyldigheter som revisor.

Enligt 24 § första stycket revisorslagen gäller bestämmelserna i 22 § även för revisionsbolag.

Av handlingarna i målet framgår följande. Bolaget har i Svenska Dagbladet den 14 september 1997 för klients räkning utannonserat en tjänst som economichef hos klienten. I annonsen anges bl.a. att bolaget lämnar ytterligare upplysningar angående tjänsten samt att ansökan skall skickas till bolaget. Bolaget har i svar på förfrågan från Revisorsnämnden uppgett att anledningen till annonsutformningen var att klienten – en större välkänd stiftelse där bolaget är revisorer – av olika skäl inte velat skylta med sitt namn.

Bolaget har givit in ett dokument fastställt av styrelsen för Fédération des Experts Comptables Européens (FEE) den 30 juni 1998, benämnt Oberoende och objektivitet vid lagstadgad revision, Gemensamma principer till vägledning för den europeiska revisorskåren, Inledande rekommendationer. I punkt 3.5 i dokumentet anges följande. Rekrytering av nyckelpersoner inom ekonomi- och administrationsområdet för en revisionsklient är ett område där revisorn måste iaktta försiktighet. Det är visserligen acceptabelt att revisorn annonserar efter och intervjuar kandidater och framställer en "kort lista", men beslutet vem som skall anställas måste i varje enskilt fall fattas av klienten.

Länsrättens bedömning.

Bolaget har i eget namn annonserat efter economichef för en klients räkning. Sådan medverkan vid rekrytering kan enligt länsrättens bedömning inte anses utgöra revisionsverksamhet. Revisionsbolag får inte utöva annan verksamhet än revisionsverksamhet om utövandet kan rubba förtroendet för revisionsbolagets opartiskhet eller självständighet. Av den aktuella annonsen framgår inte att bolagets medverkan vid rekryteringen varit begränsad till kontaktförmedling eller uppgiftslämnande. Av uppgifter från bolaget framgår vidare att dess medverkan vid rekryteringen, förutom annonsering, har bestått i att intervjua kandidater samt att framställa en lista över lämpliga kandidater. Härigenom har bolaget gjort ett urval som varit ägnat att påverka klientens anställningsbeslut. Det kan inte uteslutas att en revisor – medvetet eller omedvetet – är mindre benägen att rikta kritik mot den person som han själv eller det revisionsbolag där han är verksam har valt ut som lämplig kandidat. Mot bakgrund av detta finner länsrätten att bolaget genom sin medverkan vid rekryteringen av economichef för klients räkning får anses ha utövat sådan verksamhet som kan rubba förtroendet för bolagets opartiskhet och självständighet. Vad bolaget har anfört föranleder inte annan bedömning. Revisorsnämnden har således haft fog för att meddela bolaget erinran. Överklagandet skall därmed avslås.